

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

Jild 3, Son 12/1

2023

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 12/1 (3)-2023

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2023

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакаров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАРИ:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси

Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Тошкент давлат юридик университети.

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Ҳашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги

педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Тайланова Шоҳида Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбахор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психология кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодири Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

Содиқова Шоҳида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атакулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхати (Рўйхатга) киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.
Муассис: "SCIENCEPROBLEMS TEAM"
масъулияти чекланган жамият.

Таҳририят манзили:

Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Телеграм канал: https://t.me/scienceproblems_uz

МУНДАРИЖА

07.00.00 – ТАРИХ ФАНЛАРИ

<i>Елмуратов Икматулла Гайбуллаевич</i> ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНДАГИ БИРИНЧИ ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ ТАРИХИ (1931-1936 ЙИЛЛАР)	12-18
<i>Qitaybekov Azizbek Kenesbek o'g'li</i> QORAQALPOG'ISTONDA HAVO TRANSPORTINING SHAKLLANISHIDA "DOBROLET" AKSIYADORLIK JAMIYATINING O'RNI	19-23
<i>Nawrizbaeva Nurjamal Qudaybergenovna</i> QORAQALPOQLARNING GILAMCHILIGI BILAN BOG'LIQ BA'ZI MAROSIMLAR	24-29
<i>Сайдуллаев Фаррух Умедулло ўғли</i> МУҲАММАД ҲАКИМ ТЕРМИЗИЙНИНГ ЭТНОЛОГИК ВА ЭТНОГРАФИК ТАДҚИҚОТЛАРИ	30-35
<i>Berdiqulov Mirolim Tugalvoyevich</i> ТО'ДА-1 NEOLIT MAKONINING O'ZBEKISTON TOSH DAVRI ARXELOGIYASINI O'RGANISHDAGI O'RNI	36-40
<i>Olimjonova Gulida Olimjon qizi</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA DAVLAT BOJXONA XIZMATI ORGANLARI FAOLIYATI ..	41-47
<i>O'ng'alov Lazizbek Amiriddin o'g'li</i> NUROTA TOG' TIZMASINING TOSH DAVRI ARXELOGIYASINING O'RGANILISH TARIXI..	48-53
<i>Rahmonov Faxriddin Shoymardonovich</i> MILLIY DEHQONCHILIK MADANIYATINI ETNO-TARIXIY MANBALARDA AKS ETISHI (JANUBIY O'ZBEKISTON MISOLIDA)	54-58
<i>Tilavboyev Muhammad</i> JIZZAX VOHASIDA OT BILAN BOG'LIQ URF-ODATLAR VA MAROSIMLAR	59-63
<i>To'xtaboyev Xurmatullo Shomirza o'g'li</i> O'ZBEKISTON ILM-FANI RIVOJIDA FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETINING O'RNI (MUSTAQILLIK YILLARI MISOLIDA)	64-68
<i>Рахматиллаев Хасанбой</i> МАРКАЗИЙ ОСИЁНИНГ ҚАДИМГИ ДАВР ЭТНИК ТАРИХИНИ ЁРИТИШДАГИ АЙРИМ МУАММОЛИ МАСАЛАЛАР ВА УСУЛЛАРГА ДОИР	69-74
<i>Qurbonova Manzila Boqiyevna</i> BUXORO VOHASI MILLIY SHIRINLIKLARI VA ICHIMLIKLARI	75-80
<i>Ravshanova Gulora</i> QASHQADARYO VOHASIDA MUNTAZAM QUROLLI HARAKATLAR TA'MINOTI (XX-asrning 20- yillarida)	81-85
<i>Зарипбаев Уснатдин Оракбаевич</i> ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИ ЙИЛЛАРИДА ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР ПРОКУРАТУРА ОРГАНЛАРИ ФАОЛИЯТИ	86-90

<i>Baxronov Abdullo Haydar o'gli</i> O'ZBEKISTONDA TOSH DAVRI ARXELOGIYASINI O'RGANISHDA XALQARO EKSPEDISIYALARINING O'RNI	91-95
<i>Maxmatqulov Jasur Isroil o'g'li</i> GIYOHVANDLIKKA QARSHI KURASH MAVZUSINING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	96-101
<i>Esanova Nilufar</i> O'ZBEKISTON-TURKIYA HAMKORLIGI VA UNING NATIJASI (TO'QIMACHILIK SANOATI MISOLIDA)	102-106
<i>Horboboev Sarvar Qaxramon u'fli</i> АФРОСИЁБДАГИ СЎҒД МУДОФАА ДЕВОРИГА ОИД ТАДҚИҚОТЛАРИНИНГ ЎРГАНИЛИШИ (XX АСРНИНГ 50-80-ЙИЛЛАРИ).....	107-111
<i>Эсонов Зиёдбек Юлдашевич</i> ФАРҒОНА ВОДИЙСИ АҲОЛИСИ ТЎҚИМАЧИЛИК ҲУНАРМАНДЧИЛИГИ АНЪАНАЛАРИ	112-117
<i>Tishabayeva Irodaxon Rasulovna</i> 1960-1970 YILLARDA O'ZBEKISTONDA MAKTABGACHA TARBIYA MUASSASALARI FAOLIYATI	118-124
<i>To'xtamishева Fotima Musurmonovna</i> MUSTAQILLIK YILLARIDA QASHQADARYO VOHASI KASHTADO'ZLIGIDA O'ZGARISHLAR.....	125-132
<i>Sattorov Nurbek</i> SHIMOLIY BAQTRIYA VA ZARAFSHON MINTAQALARIDA DEHQONCHILIK VA CHORVACHILIK MADANIYATI SOHIBLARI ETNOMADANIY ALOQALARINING O'ZBEK XALQI ETNOGENEZI SHAKLLANISHIDAGI O'RNI	133-138
<i>Hazratov Nurali Burxon ug'li</i> QADIMGI KESH VILOYATI HUDUDIDAGI ARXELOGIK YODGORLIKLARINING O'RGANILISH TARIXIDAN	139-144
<i>Mamatqulov Bekzod Sherzovich</i> O'ZBEKISTONDA GAZ-OLTINGUGURT SANOATINING YUZAGA KELISHI VA UNING RIVOJLANISH TARIXI (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA).....	145-149
<i>Berdiyev Jamshid</i> VOHA JOY NOMLARINING SHAKLLANISHIDA ETNONIMLAR VA PATRONIMLARNING TUTGAN O'RNI	150-155
<i>Djurakulov Sherzod Davronovich</i> SAMARQAND VILOYATI HUDUDIDI TOSH DAVRI ARXELOGIYASINING O'RGANILISHI TARIXI	156-161
<i>Қурбанова Дилрабо Шерипбоевна</i> ПАРЛАМЕНТ ТАРИХИ ВА ТАРИХШУНОСЛИГИ	162-172

<i>Зухриддин Болтаевич Жунаев</i> ХОРАЗМДА РЕСПУБЛИКА ТУЗУМИ: ЮТУҚЛАР ВА МУАММОЛАР (1920-1924 йиллар)	173-181
<i>Mamadiev Voxodir Bobojonovich</i> QASHQADARYO MUZEYIDAGI NODIR OSTODON	182-186
<i>Norqo'chqarov Xushvaqt Eshnazarovich</i> AFG'ONISTONDA O'ZBEK TILINING QONUNY ASOSLANISHI, O'ZBEKLAR IJTIMOYIY-MADANIY HAYOTIDAGI O'RNI (XX ASR – XXI ASR BOSHLARI)	187-197
<i>Ибрагимов Рахмон Зиёдуллаевич</i> ТОШКЕНТ ВОҲАСИ СЎНГГИ БРОНЗА ДАВРИ ТАРИХИ ТИЗИМИДА: ДАФН УДУМИ ВА МИГРАЦИЯ МАСАЛАЛАРИ	198-203
<i>Азаматова Гулмира Байирбековна</i> ОДАМ САВДОСИГА УЧРАГАН МИГРАНТ ХОТИН-ҚИЗЛАР ҲАҚИДА БАЎЗИ МУЛОҲАЗАЛАР	204-208
<i>Tishabayeva Iroдахon Rasulovna</i> 1960-1970 YILLARDA O'ZBEKISTONDA MAKTABGACHA TARBIYA MUASSASALARI FAOLIYATI	209-215
08.00.00 – ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ	
<i>Ostonokulov Azamat Abdukarimovich, Inoyatov Mardonbek Mo'min o'g'li</i> DAVLAT SEKTORIDA ICHKI AUDITNING XALQARO STANDARTLARI	216-226
<i>Kurbaniyazov Shaxzodbek Karimovich</i> O'ZBEKISTONDA KORPORATIV BOSHQARUV TASHKILYIY- IQTISODIY MEKANIZMI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY VA USLUBIY ASOSLARI	227-232
<i>Отабеков Отажон Ғайрат ўғли</i> ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ОПТИМАЛ СОЛИҚ ЮКИ ВА ИҚТИСОДИЙ ЎСИШ МАСАЛАЛАРИ	233-243
<i>Шакирова Фароғат Болтаевна</i> ИННОВАЦИОН ИҚТИСОДИЁТНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА БАҲОЛАШ ИНДИКАТОРЛАРИНИНГ АҲАМИЯТИ	244-255
<i>Мамбетназаров Бахыт Бисенбаевич</i> ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА ТАДБИРКОРЛИК СУБЪЕТЛАРИНИНГ РИВОЖЛАНТИРИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ	256-263
<i>Jumaniyazova Ro'za Quvondiq qizi</i> TURIZM INFRATUZILMASI TUSHUNCHASI VA UNING O'ZIGA XOS JIHATLARI	264-269
<i>Matniyozov Murodjon Rajabbayevich</i> DESTINATSIYA IMIDJINI SHAKLLANTIRISHDA TURISTLARNING SODIQLIGI VA QONIQLASHINING AHAMIYATI	270-278

<i>Хамидова Зарифа Урол қизи</i> ДАВЛАТ СЕКТОРИДА ИЧКИ АУДИТ ВА ДАВЛАТ МОЛИЯВИЙ НАЗОРАТ ТАДБИРЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ	279-291
<i>Toshaliyeva Saodat Toxirovna</i> KICHIK TADBIRKORLIK TUSHUNCHASI VA UNING IJTIMOIIY-IQTISODIY MONIYATI	292-296
<i>Худойназаров Фахритдин Хаитович</i> ИБН ХАЛДУННИНГ ИҚТИСОДИЁТГА ТАВСИЯЛАРИ	297-304
<i>Nurullayev Hoshimjon Hamidovich</i> GASTRANOMIYANING TURIZM RIVOJLANISHIDAGI ANAMIYATI	305-313
<i>Кадырова Шарофат Амоновна</i> ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ РАЗВИТИЯ СФЕРЫ УСЛУГ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ	314-323
<i>Бегматова Зиёда Захиджановна</i> ДАВЛАТ ИНТЕРАКТИВ ХИЗМАТЛАРИ ТИЗИМИ АСОСИДА КАДРЛАР БАНДЛИГИНИ ВА УЛАРГА ТАЛАБНИ БАҲОЛАШ	324-332
<i>Shafkarov Bakhrom Khudoyberdievich</i> TERRITORIAL FEATURES AND THEIR EFFECTIVE USE IN THE CULTIVATION OF VITICULTURE PRODUCTS	333-340
<i>Masharipova Fazilat Axmedovna</i> OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING ANAMIYATI	341-348
<i>Мусинов Дилшод Султанович</i> ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИНГИ ИЖТИМОИЙ ВА ИҚТИСОДИЙ САМАРАДОРЛИГИ ИҚТИСОДИЙ ЎСИШ ОМИЛИ СИФАТИДА	349-359
<i>Шакирова Юлдуз Сайдалиевна</i> ВОПРОСЫ РАЗРАБОТКИ ДОРОЖНОЙ КАРТЫ АКТИВИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ	360-368
<i>Абдивоҳидов Мамуржон Авазхон ўғли</i> РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ ШАРОИТИДА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИНГ МАЗМУНИ, ТАВСИФИ ВА РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ	369-380
<i>To'xtasinova Muxayyo Mirzasultonovna</i> DAVLATNING INNOVATSION TIZIMINI SHAKLLANTIRISH MASALASIGA	381-388
<i>Қурбанова Раҳима Джамшедовна, Мирзаева Ширин Нодировна</i> РОЛЬ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА В СТИМУЛИРОВАНИИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	389-403
<i>Набиева Нилуфар Муратовна</i> ОСОБЕННОСТИ КОМПЛЕКСА МАРКЕТИНГОВОГО ПРОДВИЖЕНИЯ КОМПАНИИ В ЦИФРОВОЙ СРЕДЕ	404-416

<i>Safarov Radjabboy Eshmuxammadovich</i> KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHDA INDIVIDUAL DAROMADGA SOLIQLAR MEKANIZMIDAN SAMARALI FOYDALANISH MASALALARI	417-428
<i>Sharipova Zulayho</i> SANOAT TARMOQLARI KLASSTERLARINI RIVOJLANTIRISH VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	429-434
<i>Шарипов Акбар Илхамович</i> ЧАКАНА САВДО КОРХОНАЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА РАҚАМЛИ МАРКЕТИНГНИ РОЛИ	435-440
<i>Хаджаев Хабибулла Сагдуллаевич</i> ОБЪЕКТИВНАЯ НЕОБХОДИМОСТЬ И ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ АНТИМОНОПОЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ В РАЗВИТИИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ	441-447
<i>Хамзайева Дилфуза Самаровна</i> SURXANDARYO VILOYATIDA TURISTIK MAHSULOTLARNI BAHOLASH VA SAMARALI RIVOJLATIRISH IMKONIYATLARI	448-452
<i>Усманова Насиба Акбаржоновна</i> ПУТИ РАЗВИТИЯ МЕНЕДЖМЕНТА В СФЕРЕ УСЛУГ	453-459
<i>Исхакова Сарвар Аюбовна</i> ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ И ЕЕ ВЛИЯНИЕ НА ЗАНЯТОСТЬ И КВАЛИФИКАЦИЮ ПЕРСОНАЛА В СФЕРЕ БЫТОВОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	460-467
<i>Ollanazarov Bekmurod Davlatmurotovich</i> INNOVATSION TADBIRKORLIKNI MOLIYALASHTIRISHDA MUQOBIL MOLIYALASHTIRISH VOSITALARIDAN FOYDALANISH VA UNI TURISTIK XIZMATLAR SOHASIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI	468-479
<i>To'uchiyeva Nodira G'ulom qizi</i> OLIY TA'LIMNI BOSHQARISHDAGI INNOVATSIYALAR. CHAT GPT YOHUD SUN'IY INTELLEKT	480-485
<i>Абдурахимова Саида Аҳмаджановна, Адилова Гўзал Абзаловна</i> ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА КИЧИК БИЗНЕС СУБЪЕКТЛАРИ ТАРКИБИЙ ҚИСМЛАРИНИНГ БАРҚАРОР РИВОЖЛАНИШ ТАҲЛИЛИ	486-494
<i>Maxsudov Sherzod Solijonovich</i> TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA INVESTITSION MUHIT JOZIBADORLIGINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	495-500
<i>Tadjibekova Dilnoza Bakhtiyarovna</i> ENHANCING FINANCIAL RESOURCE FORMATION IN BUSINESSES	501-506
<i>Radjabova Malika Ziyodullayevna</i> AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASH ISTIQBOLLARI XUSUSIDA	507-512

09.00.00 - ФАЛСАФА ФАНЛАРИ

<i>Asraqulova Adiba Nabiyevna</i> ZAMONAVIY DAVRDA IQTISODGA FALSAFIY QARASHLAR	513-520
<i>Жўраев Аҳмад Муҳаммадиевич</i> ТИНЧЛИКПАРВАРЛИК ҲОЯЛАРИНИНГ ЖАМИЯТ ТАРАҚҚИЁТИДАГИ АҲАМИЯТИ	521-530
<i>Гуламова Мавжуда Ташпулатовна</i> АХМАД ЗИЁУДДИН АЛ-КУМУШХОНаВИЙ АСАРЛАРИДА КОМИЛ ИНСОН ҲОЯЛАРИНИНГ ФАЛСАФИЙ ТАҲЛИЛИ	531-538
<i>Abduxolikova Nasiba Alijonovna</i> YOSHLARNING ONLAYN TA'LIM JARAYONIGA TA'SIR ETUVCHI IJOBIIY SALBIY OMILLAR	539-544
<i>Yazdonov Zikirillo Shukurilloevich</i> QALANDARIYLIK VA UNING INSON, JAMIYAT TIZIMIDAGI O'RNI	545-552
<i>Sharipova Barno Salimovna</i> BIOETIK MADANIYATNING RIVOJLANISH BOSQICHLARI VA UNING ZAMONAVIY IMIJI	553-558
<i>Xalikulova Umida Rustamovna</i> AXBOROT MUHITINING OLIY TA'LIMGA TA'SIRI: KONSTRUKTIV VA DESTRUKTIV OMILLAR	559-564
<i>Abbasova Maftuna Subxonovna, Temirova Xurshida</i> OILA VA NIKOH MA'NAVIYATI, OILANI MUSTAHKAMLASH OMILLARI	565-571
<i>Tog'ayev Nodirjon Ergashevich</i> AJDODLARIMIZ BOY ILMIY MEROSINING O'ZBEKISTONDA MA'RIFATLI JAMIYAT QURISH HAMDA YOSHLAR TARBIIYASIDA TUTGAN O'RNI	572-576
<i>Kipchoqov Xomidjon Gulomovich</i> JAVOBGARLIK PRINSIPINI SHAKLLANTIRISH AXLOQSHUNOSLIKNING ASOSIY MASALASI SIFATIDA	577-581
<i>Raximova Rayxon Abdurasulovna</i> ZAMONAVIY OILADA MA'NAVIY-AXLOQIY QADRIYATLARNI SHAKLLANTIRISH: MUAMMONING NAZARIY VA USLUBIY TAHLILI	582-586
<i>Агзамова Нилюфар Шухратовна</i> “АДАБ АЛЬ-ТАБИБ” КАК ИСТОЧНИК НАЦИОНАЛЬНОЙ БИОЭТИКИ	587-591
<i>Axmadiyev Nuriddin Muxutdinovich</i> INTELLEKTUAL MADANIYAT YOSHLARNING INNOVATSION FAOLLIGINI OSHIRISHNING MUHIM MEZONI SIFATIDA	592-596
<i>Nabiyev Mansur Jamxur o'g'li</i> DEMOKRATIK JAMIYAT TARAQQIYOTIDA IJTIMOIIY G'OYALAR EVOLYUTSIYASI VA MODERNIZATSIIYASI	597-603

<i>Kenjayeva Dilrabo Romanovna, Xaydarova Larisa Sunnatovna</i> GLOBALLASHUV SHAROITIDA MILLIY MADANIYAT SOHASIDAGI O'ZGARISHLARNING O'ZIGA XOS JIHATLARI	604-609
<i>Abduraximova Tursunoy Abduvoxid qizi</i> O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM TRANSFORMATSIYASINING FALSAFIY MOHIYATI	610-615
<i>Tagayev Ganisher Xasanovich</i> YOSHLAR ETNOESTETIK DUNYOQARASHINI RIVOJLANTIRISHDA BADIY-ESTETIK OMILLARNING O'RNI	616-625
<i>Шоназаров Жамшид Шуҳратович</i> БЕҲБУДИЙ ВА УНИНГ ДАВЛАТЧИЛИК ҲОЯСИ	626-630
<i>Ҳамраев Сирож Абруевич</i> ЖАМИЯТ ЯНГИЛАНИШИ ВА ТАДБИРКОР МАЪНАВИЯТИ	631-637
<i>Nabiyev Bekzod Muxammadumarovich</i> MAFKURAVIY ISHLARNI TASHKIL ETISHDA ZAMONAVIY TARG'IBOT TEXNOLOGIYALARI: O'ZBEKISTON VA XORIY TAJRIBASI	638-642
<i>Hashimova Gulsina Ismoyilovna</i> HARBIY IJTIMOYIY ISH VA HARBIY MADANIYATNING HARBIY XIZMATCHILAR FAROVONLIGINI TA'MINLASHDAGI ROLI	643-648
<i>Karimova Gulnoza Yigitaliyevna</i> AXLOQIY MADANIYAT TUSHUNCHASINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOYIY ZARURIYATI	649-655
<i>Sharipova Kamola Usmonjonovna</i> YANGI O'ZBEKISTONDA GENDER TENGLIKNI TA'MINLASH BO'YICHA ILG'OR XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASINI MILLIY STRATEGIYAGA TRANSFORMASIYALASH ISTIQBOLLARI	656-661

09.00.00- Фалсафа фанлари

Ҳамраев Сирож Аброевич -
Самарқанд Иқтисодиёт ва сервис институти,
доцент, фалсафа фанлари доктори PhD

ЖАМИЯТ ЯНГИЛАНИШИ ВА ТАДБИРКОР МАЪНАВИЯТИ

Аннотация. Ушбу мақола жамиятнинг янгиланиши ва тадбиркорлик маънавиятининг кесишишини ўрганади, бу икки соҳа ўртасидаги динамик ўзаро таъсирни ўрганади. Маънавий тамойиллар билан сингдирилган тадбиркорлик ҳаракатлари орқали жамоаларни жонлантиришга эътибор қаратган ҳолда, тадқиқот иқтисодий ва ижтимоий ўзгаришларни амалга ошириш учун шахслар ва гуруҳлар ўзларининг жамоавий эътиқодлари ва қадриятларидан қандай фойдаланишини ўрганади. Мақола амалий тадқиқотлар ва назарий асосларни таҳлил қилиш орқали жамиятни янгилаш саъй-ҳаракатлари ва тадбиркорлик маънавиятини тарбиялаш ўртасидаги потенциал синергияларни ёритишга қаратилган.

Калит сўзлар: мустақиллик, жамият, маънавият, маърифат, тузум.

Hamraev Siroj Abruevich
Samarkand Economy and service Institute,
Associate Professor, Philosophical Sciences, Ph.D

COMMUNITY RENEWAL AND ENTREPRENEURIAL SPIRITUALITY

Abstract. This article explores the intersection of community renewal and entrepreneurial spirituality, delving into the dynamic interplay between these two realms. Focusing on the revitalization of communities through entrepreneurial endeavors infused with spiritual principles, the study examines how individuals and groups leverage their collective beliefs and values to drive economic and social transformation. By analyzing case studies and theoretical frameworks, the article aims to shed light on the potential synergies between community renewal efforts and the cultivation of entrepreneurial spirituality.

Key words: independence, society, spirituality, enlightenment, system.

Ҳамраев Сирож Аброевич -
Самарқандский институт экономики и сервиса,
доцент кафедры философских наук, PhD

ОБНОВЛЕНИЕ СООБЩЕСТВА И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКАЯ ДУХОВНОСТЬ

Аннотация. В этой статье исследуется пересечение обновления сообщества и предпринимательской духовности, углубляясь в динамическое взаимодействие между этими двумя сферами. Сосредоточив внимание на возрождении сообществ посредством предпринимательской деятельности, наполненной духовными принципами, исследование изучает, как отдельные лица и группы используют свои коллективные убеждения и ценности для стимулирования экономических и

социальных преобразований. Анализируя тематические исследования и теоретические основы, статья призвана пролить свет на потенциальную синергию между усилиями по обновлению сообщества и развитием предпринимательской духовности.

Ключевые слова: независимость, общество, духовность, просвещение, система.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SP1342V3I12.1Y2023N87>

Маълумки, истиқлолнинг илк давридаёқ мамлакатимизда миллий тараққиётимизнинг манфаатларига мос тамойиллар асосида миллий қадриятларга таяниш ва шу омилларга алоҳида эътибор қаратиш устувор вазифа сифатида белгиланди.

Шу боис, мустақиллик йилларида буюк алломаларимизнинг бутун жаҳонда ҳайрат билан ўрганилаётган меросини тиклаш ҳаётий эҳтиёжга айланди. Айниқса, Имом Бухорий, Имом ат-Термизий, Бурхониддин Марғиноний, Хожа Бухоуддин Нақшбанд, Хожа Аҳмад Яссавий, Ал-Хоразмий, Аҳмад Фарғоний, Аз-Замахшарий, Бобур, Маҳмудхўжа Беҳбудий, Абдулла Қодирий, Фитрат, Чўлпон ва бошқа кўплаб буюк сиймоларимиз илмий-адабий меросини ўрганиш мамлакатимизда барпо этилаётган фуқаролик жамиятининг миллий-маънавий негизларини ташкил этмоқда.

Афсуски, собиқ иттифоқ даврида жамиятни сунъий тарзда турли синфларга ажратиб, хусусий мулкни йўқотиш ғояси амалиётга татбиқ этилди. Мустабид жамиятнинг сиёсий ва мафкуравий мақсадларига хизмат қилган бу ғоя аввало жамият аъзоларини мулкдан бегоналаштирди, қолаверса мулк эгаларига эса зарарли қатлам сифатида қарашни шакллантирди, учинчидан, ҳаётда мулкдан бегоналашиш туйғусини шакллантириб, “Мулк ҳамманики, айна пайтда ҳеч кимники” деган ақида одамлар онгига сингдирилди. Бу эса ўз навбатида, мулкнинг эгаси йўқ бўлишига, мулкдорлар йўқотилишига, ўрта синф шакланмаслигига олиб келди ва оқибатда одамларда мулкка нисбатан эгалик ҳиссини барҳам топтирди. Фақатгина мамлакатимизнинг мустақилликка эришиши ушбу йўналишларда муҳим бурилиш имконини берди.

Мазкур жараённинг нафақат миллий, балки умуминсоний жиҳатлари, бутун жаҳон халқларига хос хусусиятлари ҳам бор, албатта. Бу жиҳатдан, алоҳида таъкидлаш жоизки, бутун инсоният XXI асрга қадам қўяр экан табиат ва жамият билан боғлиқ ўнлаб глобал муаммоларга дуч келди. Албатта булар бирдан пайдо бўлган муаммолар эмас эди. Ўтган аср иккинчи яримларидан бошлаб жаҳонда рўй берган воқеалар, ҳаётга, турмушга соф рационалистик ёндашувнинг авжланиб боравериши, айниқса иқтисодий фойда олиш ва бойлик орттиришни муттасил рағбатлантириб турувчи тамойилларни кучайтирди.

Тараққиёт ва юксак ривожланишга эришган давлатлар тажрибасига кўра, ушбу йўналишдаги қонуният шундан иборатки, истиқлолга эришган ҳар бир халқ ўз олдига улуғ ва истиқбол мақсадларни қўяди ҳамда уни амалга ошириш салоҳиятлари билан жаҳон ҳамжамиятига кириб келади ва ундан ўзига хос ўрин эгаллайди. Айни пайтда, бундай ривожланиш жараёнларини босиб ўтиш мустақиллик йўлини танлаган барча халқларга хос жараён бўлиб ҳисобланади.

Бугунги кунда бу борадаги ўзгаришлар ва янгиланишлар таянадиган асосий парадигмалар ўзининг яққол ифодасини топган. Айни пайтда бу жамиятимиз ривожда янги давр тамойиллари устувор бўлаётганини исботлайди.

Жамиятни янгилаш ва тадбиркорлик маънавияти замонавий дунёда тобора кўпроқ эътибор қаратаётган иккита тушунчадир. Иккала концепция ҳам жамиятда сезиларли ижобий ўзгаришларга олиб келиши мумкин ва улар бирлашганда, ўзгариш ва ўсиш учун кучли куч яратиши мумкин.

Жамиятни янгилаш деганда кўпинча турли ижтимоий, иқтисодий ва экологик ташаббусларни амалга ошириш орқали жамиятни жонлантириш ва мустаҳкамлаш жараёни тушунилади. Бу жамият инфратузилмасини ривожлантириш, янги корхоналар ва иш ўринлари яратиш ҳамда қашшоқлик, жиноятчилик ва гиёҳвандлик каби ижтимоий муаммоларни ҳал қилишга қаратилган ижтимоий дастурларни амалга ошириш каби қатор тадбирларни ўз ичига олиши мумкин. Жамиятни янгилаш кўп қиррали жараён бўлиб, барқарор ўзгаришларни амалга ошириш учун жамият аъзолари, давлат ташкилотлари ва ноτιжорат ташкилотларининг фаол иштирокини талаб қилади [2].

Бошқа томондан, тадбиркорлик маънавияти маънавий қадриятлар ва тамойилларни тадбиркорлик жараёнига интеграциялашувига урғу берадиган тушунчадир. У бизнес фаолиятида ҳақиқийлик, мақсад ва ахлоқий қарорлар қабул қилиш муҳимлигини тан олади ва бу шахсларни тадбиркорликка юқори мақсад ва маъно ҳисси билан ёндашишга ундайди. Тадбиркорлик маънавияти бизнес дунёда яхшилик учун куч бўлиши мумкинлиги ҳақидаги ғояни тарғиб қилади ва у шахсларни жамият ва сайёрамиз фаровонлигига ҳисса қўшиш воситаси сифатида ўз тадбиркорлик ҳаракатларидан фойдаланишга ундайди.

Ушбу икки тушунча бирлашганда, улар жамиятда ижобий ўзгаришларни амалга ошириш учун кучли асос яратиши мумкин. Тадбиркорлик маънавияти жамиятни янгилаш бўйича саъй-ҳаракатлар билан шуғулланувчи шахслар ва ташкилотлар учун ахлоқий ва ахлоқий компас бўлиб, уларнинг ҳаракатлари катта манфаатларга мос келишини таъминлашга ёрдам беради. У жамият етакчилари ва тадбиркорларни фақат фойда ва шахсий манфаатларга эътибор қаратиш ўрнига, жамиятнинг барча аъзолари фаровонлиги ва атроф-муҳитга устувор аҳамият берадиган қарорлар қабул қилишга йўналтириши мумкин.

Бундан ташқари, тадбиркорлик маънавияти жамиятни янгилаш саъй-ҳаракатларига мақсад ва маъно туйғусини киритиши мумкин, бу эса одамларни янада жонли ва барқарор жамиятни яратишдек умумий мақсад сари ҳаракат қилишга ундаши мумкин. Ҳамжамят аъзолари ва етакчилари ўз ишларини раҳм-шафқат, ҳамдардлик ва ўзаро боғлиқлик каби маънавий қадриятларга боғлаш орқали чуқурроқ алоқа ва ҳамжиҳатлик туйғусини ривожлантириши мумкин, бу эса жамиятни муваффақиятли янгилаш саъй-ҳаракатлари учун зарурдир [4; 565–574-б.] .

Бундан ташқари, тадбиркорлик маънавияти жамият муаммоларига инновацион ва ижодий ечимларни ривожлантиришга ёрдам бериши мумкин. Муаммоларга очиқ фикр ва қизиқувчанлик билан ёндашиш орқали одамлар анъанавий, қатъий фикрлаш усулларидан халос бўлишлари ва доимий ва мазмунли ўзгаришларга олиб келадиган янги ёндашувларни ўрганишлари мумкин. Ушбу тадбиркорлик фикри жамоа аъзоларига ҳисобланган таваккалчиликларни қабул қилиш ва янги ғоялар билан тажриба ўтказиш имкониятини беради, натижада узок вақтдан бери мавжуд бўлган

ижтимоий муаммоларни ҳал қила оладиган инновацион эчимларни ишлаб чиқишга олиб келади.

Жамиятни янгилаш ва тадбиркорлик маънавияти уйғунлиги маҳаллий даражада ва ундан ташқарида ижобий ўзгаришларни рағбатлантириш учун катта ваъда беради [1]. Ахлоқий ва маънавий қадриятларни жамиятни янгилаш жараёнига интеграциялашган ҳолда, шахслар ва ташкилотлар ўзларининг барча аъзоларининг фаровонлигини биринчи ўринга қўядиган гуллаб-яшнаётган, барқарор жамоаларни яратиш учун биргаликда ишлаши мумкин. Ушбу интеграциялашган ёндашув жамиятга чуқур таъсир кўрсатиш, шахслар ва жамоаларга ижобий ўзгаришлар ва ўзгаришлар агентлари сифатида ўз ролларини қабул қилиш имкониятини бериш имкониятига эга.

Замонавий тадбиркорларга хос маънавий етукликнинг шартларидан бири инсоний сифатларнинг уйғунлиги масаласидир. Кишининг ички ва ташқи дунёси, соғлом фикр ва оқилона сўзи билан амалий фаолияти, тили билан дили бирдай бўлиши етуклик мезони ва шарт-шароитидир. Бундай уйғунликка эришган одам бахтиёр бўлади. Ҳар бир шахсни илк ёшлигидан бошлаб мантиқий фикрлашга ўргатиш ҳаёт талабидир.

Хўш, бу жиҳатдан, “тадбиркор маънавияти” нима ўзи? Унинг моҳияти ва намоён бўлиш хусусиятлари нималарга боғлиқ? Тадбиркорларга хос бу тушунчанинг қандай жиҳатларига диққат қилиш керак. Мазкур саволлар ва уларнинг жавоблари мавзунинг мазмун-моҳиятини ҳамда унинг тадбиркорлик учун аҳамиятини акс эттиради, албатта.

Ҳозирги даврда мавжуд бўлган ижтимоий-фалсафий фанларда юртимизда амалга татбиқ этилган қонун устуворлиги тамойили тадбиркорларнинг ҳуқуқий онгини юксалтириш, ташаббускорлик ва тадбиркорлик хусусиятларини жонлантиришда катта роль ўйнади. Шу каби, бевосита давлат назорати остида амалга оширилган кучли ижтимоий сиёсат мамлакатимиз тадбиркорларида оғир ижтимоий-иқтисодий шароитлардан аҳиллик, баҳамжиҳатлик билан чиқиб кета олиш, бу борада давлат ва жамият бирдамлигининг моҳиятини чуқур англаган ҳолда ҳаракат қилиш маданиятини шакллантирди.

Таъкидлаш керакки, республикани ривожлантиришнинг концептуал дастури асосида амалга татбиқ этилган ислоҳотлар натижасида мамлакатимизда тадбиркорлар ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш кафолатларини бера оладиган моддий ва маънавий асослар яратилди. Бу борада мустақилликни чуқур англаш содир бўлмоқда. Айни пайтда бу, бугунги Ўзбекистон бундан 30 йил илгариги Ўзбекистон эмаслиги, унинг халқи, тадбиркорлари, иқтисодиёти, сиёсий, ҳуқуқий муносабатлари, ижтимоий ҳаёти, маданияти, маънавияти ўтган аср охирларидан кескин фарқ қилишини англатади.

Бу борада биргина Президентнинг тадбиркорларга ёрдам кўрсатишда давлат хизматларининг таъсирини янада оширишга доир қарорининг ўзиёқ ҳозирги янги давр руҳини ва маъно-мазмунини англатувчи ёрқин мисол бўла олади. Унда белгиланганидек, Давлат хизматлари марказлари томонидан фаолияти тўхтаган ташкилотлар рухсатномалари бекор қилингани фикримизни тасдиқлайди [3; 41–44-б.].

Бугунги кунда эса, Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг “Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегияси” китобида илгари сурилган ғоялар моҳиятига кўра мамлакатимиз ва халқимизнинг яқин келажакда дунё халқлари таркибида янада

юксакроқ даражага кўтарилишидан дарак беради. Мазкур асарга биноан, барча соҳалар каби, иқтисодий ислохотлар, айниқса тадбиркорликни ривожлантириш борасида ҳам халқ билан очиқ мулоқотларни йўлга қўйишда янги самарадор воситалар ва усулларни жорий этиш орқали “Инсон манфаатлари — барча нарсадан устун” деган эзгу ғояни ҳаётга жорий этишга ҳаракат қилинмоқда.

Ҳозирги даврда мамлакатимизда ана шу ғоя асосидаги тамойилларни амалга оширишга имкон берадиган ислохотлар амалга оширилмоқда. Ана шу сабабдан ҳам мамлакатимизда кейинги йилларда бу масалага катта эътибор бераётгани бежиз эмас. Тадбиркорлар ва давлат орасидаги муносабатларнинг технологик ўзгариши натижасида, муносабатлар технологияси такомиллашмоқда. Тадбиркорларнинг мустақил фикрлаш, мустақил қарор қабул қилиш ва масъулиятни ўз зиммасига олиш каби жараёнларнинг барқарор бориш учун қуйидагиларга алоҳида аҳамият қаратиш лозим:

- ҳар бир тадбиркор ҳаётида турли вазиятларга тушиб қолганида унинг ҳаёт мобайнида тўплаган тажрибаси, инсоний фазилатлари етакчи роль ўйнайди;
- тадбиркорларда муаммолар, воқеа-ҳодисаларни реал макон ва вақт чегараларида аниқ тасаввур қилиш ва ечимларини белгилай олишни ривожлантиришга диққатни қаратиш улкан ютуқлар омили бўлиши мумкин;
- тадбиркорлар фаолиятида бир вақтнинг ўзида бир қанча муаммолар моҳиятини англаш орқали тафаккурни янги муаммолар ечимига йўналтириш ҳам фойдадан холи эмас;
- ҳар бир тадбиркорнинг ўзини-ўзи бошқариш, ўз фаолиятини аниқ ва тўғри ташкил қилиш қобилияти, ҳар қандай ишга шахсан кириша билиш ва унинг бажарилишини назорат қилиш каби шахсий хусусиятларини шакллантиришга асосий эътибор қаратиш муҳим аҳамиятга эгадир.

Глобаллашув жараёнида мафқуравий кураш ўзининг юқори нуқтасига чиқаётган бугунги кунда, турли маънавий таъсирлар аввало, тадбиркорларнинг онгини заҳарлаш ва уларни ўз манфаатлари йўлида фойдаланиш оқибатлари бизга шуни яна бир бор исботламоқдаки, аввало мана шу қатлам орасида миллий ғоя тарғиботини кенг қўламда ёйиш, унинг моҳиятини очиқ беришга хизмат қиладиган турли маърифий тадбирлар, дебатлар, таълим тизими ва хилма-хил тарғибот технологияларидан фойдаланиш кутилган натижаларни бериши мумкин.

Бу борада эришилган ютуқлар нақадар салмоқли бўлишидан қатъи назар давлатнинг иқтисодийётдаги иштирокини янада камайтириш, давлат иштирокидаги корхоналарни самарали бошқариш, хусусий тадбиркорликни ривожлантириш борасида қатор тизимли муаммолар сақланиб қолмоқда. Баъзи ҳолларда очиқлик ва шаффофлигига талабларнинг ўрнатилмаганлиги, бир томондан, давлатнинг иқтисодийётдаги иштирокини янада камайтиришга халал бераётган бўлса, иккинчи томондан, давлат иштирокидаги корхоналарни самарали бошқаришга тўсқинлик қилмоқда.

Тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бўйича яхлит тизимнинг мавжуд эмаслиги, аҳоли тадбиркорлигини қўллаб-қувватлашга оид ижтимоий дастурларнинг иқтисодийётда амалга оширилаётган ислохотлар билан уйғун эмаслиги ҳам муайян зарар келтираётгани шубҳасиз.

Бу борада қуйидагиларни алоҳида таъкидлаш лозим:

Биринчидан, бозор иқтисодиётига ўтишда иқтисодий ислохотларнинг ҳуқуқий негизини барпо этиш катта аҳамиятга эга эканлигини мустақиллик йиллари яққол кўрсатди. Собиқ иттифоқ давридан фарқ қиладиган ҳуқуқий асослар давр тақазосига айланди. Кўп қонунлар қабул қилинди. Натижада ҳокимиятнинг бирдан-бир тўла ҳуқуқли бўлган ҳокимлик институти яратилди.

Иккинчидан, янги механизмлар талабига жавоб берадиган янги қонун ҳужжатлари ишлаб чиқилди ва улар ҳаётга жорий этилди.

Учинчидан, республикани халқаро муносабатларда тенг ҳуқуқли субъект сифатида таъминловчи ҳуқуқий норма яратилди. Яъни ташқи иқтисодий фаолият тўғрисида, Республикани халқаро етакчи ташкилотларига аъзолиги тўғрисида, валютани тартибга солиш тўғрисида, чет эл инвестицияларини жалб этиш, чет эллик инвесторларининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида қонунлар яратилди.

Тўртинчидан, инсонлар ишончини таъминловчи, конституцион ва юридик ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи. яъни инсон, жамоат ташкилотларининг ҳуқуқлари, виждон эркинлиги қонунлари қабул қилинди. Республикада қонун устуворлиги тантана қилишга шарт-шароитлар вужудга келтирилди.

Ана шуларнинг барчаси бугунги кунда Президент Ш.М.Мирзиёев раҳбарлигида мамлакатимизда рўй бераётган янгиланиш ва ислохотларни амалга ошириш борасидаги туб ўзгаришларнинг мустаҳкам асослари тадрижий тарзда шаклланишини кўрсатади. Айнан ана шундай асослар эса, кейинги йиллардаги ўзгаришлар ва ислохотлар, Ўзбекистон тараққиётининг янги босқичини бошлаш имконини яратди [5; 385–390-б.].

Хулоса қилиб айтганда, жамиятни янгилаш ва тадбиркорлик маънавиятининг ўзаро боғлиқ соҳалари умид ва ўзгаришларнинг жозибали ҳикоясини таклиф қилади. Турли амалий тадқиқотлар ва назарий асосларни ўрганишимиз натижасида маълум бўладики, шахслар ва жамоалар тадбиркорлик ташаббусларини маънавий тамойиллар билан сингдирганда, иқтисодий ва ижтимоий ландшафтларга чуқур таъсир кўрсатиши мумкин. Жамиятнинг янгиланиши ва тадбиркорлик маънавияти ўртасидаги симбиотик муносабатлар ривожланишга яхлит ёндашувни кўрсатади — бу оддий иқтисодий ўсишдан ташқарига чиқади ва жамоавий эътиқод ва қадриятларнинг моҳиятини ўрганади.

Ушбу мақола тадбиркорлик фаолиятига хос бўлган маънавий жиҳатларни тан олиш муҳимлигини таъкидлаб, мақсад ва умумий қадриятлар ҳисси жамиятни барқарор жонлантириш учун кучли катализатор бўлиши мумкинлигини таъкидлайди. Биз ушбу соҳалар кесишмасида эришилган муваффақиятлар ва сабоқларни нишонлар эканмиз, манфаатдор томонлар, сиёсатчилар ва жамият етакчилари тадбиркорлик маънавиятидан ижобий ўзгаришлар учун куч сифатида фойдаланиш имкониятларини тан олишлари зарур.

Иқтисодий инновациялар ва маънавий фаровонликни таъминлайдиган муҳитни ривожлантириш, олдинга силжиш жамиятнинг яхлит ривожланиши учун зарур бўлади. Жамиятлар тадбиркорлик маънавияти тамойилларини ўзлаштирибгина қолмай, нафақат замонавий дунё қийинчиликларига бардош бера олади, балки мустаҳкам, мақсадга интилувчи жамиятларни ҳам шакллантиради. Шундай қилиб, биз жамиятни

янгилаш нафақат мақсад, балки тадбиркорлик маънавиятининг ўзгартирувчи кучидан келиб чиққан ҳолда доимий, ривожланиб боровчи саёҳат бўладиган келажакка йўл очамиз.

Адабиётлар / Литература / References

1. Акилова, О.М., 2021. ЯНГИЛАНАЁТГАН ЖАМИЯТ МАЪНАВИЙ ОМИЛЛАРИ ТАЪСИРЧАНЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШДА ХОТИН-ҚИЗЛАРНИНГ РОЛИ. ЖУРНАЛ СОЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ, (SI-1).
2. Мухитдинова, Ф.А., 2021. ЎЗБЕКИСТОН ЯНГИЛАНИШ ЖАРАЁНИДА ХОТИН-ҚИЗЛАР ҲУҚУҚИЙ МАДАНИЯТИ ВА МАЪНАВИЙ ЮКСАКЛИГИНИНГ ДОЛЗАРБЛИГИ. ИННОВАЦИИ В ПЕДАГОГИКЕ И ПСИХОЛОГИИ, 4(5).
3. Норкулов, Д.Т., 2023. Ҳуқуқий онг ва маънавий тарбия. Евразийский журнал социальных наук, философии и культуры, 3(3), pp.41-44.
4. Шамсиддинов, Б.Ж., 2021. ЖАМИЯТ МАЪНАВИЙ ҲАЁТИДА ТАДБИРКОР ВА ИШБИЛАРМОНЛАР ИШТИРОКИНИНГ ЎРНИ ВА УНИНГ ИЖТИМОИЙ-ФАЛСАФИЙ ТАЛҚИНИ. Oriental Art and Culture, 2(4), pp.565-574.
5. Sayithanov, A.A., 2020. THE PLACE OF INDIVIDUAL INNOVATION IN THE DEVELOPMENT OF BUSINESS RELATIONS. Scientific and Technical Journal of Namangan Institute of Engineering and Technology, 2(6), pp.385-390.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 12/1 (3) – 2023

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).